

Türkiye'de Dincilik ve Dinci Sermaye

İçeriği Yazan: [maviizmir](#) [1] Zaman: Per, 02/09/2010 - 20:00

Yazar: Hayri Günel

Daha önce, Türkiye'nin gericileşme sürecini, tarikat yapılanmasını ve bu yapılanmanın ABD ile olan organik bağlantısını somutlamaya çalışan ve Türkiye'deki gericileştirme operasyonunun nasıl durdurulabileceğine dair çözüm önerisi sunan "EMPERYALİZM, DİNCİ GERİCİLİK, TÜRKİYE VE ÇÖZÜM" başlıklı bir yazı yayınladık. Bugün de, meseleyi tamamlaması açısından, Türkiye'nin gericileştirilmesi operasyonunun ekonomik dayanaklarının ve gelişmesinin genel bir çerçevesini çizmeye çalışacağız.

1) Hiç kuşku yok ki, Türkiye'nin gericileştirilme operasyonu, ancak 1950'li yılların hemen başında tarihteki yerini alabilmiştir. Bundan önceki dönemde ağır bir yenilgi süreci yaşayan dinci gericilik, dünya kapitalizminin emperyalist ve saldırgan bir kimliğe bürünmesiyle beraber, 1950'lerden başlayarak yeniden palazlanmaya ve bir gelişim çizgisini yakalamaya başlamıştır. 1923-1950 yılları arasındaki dönemde yaşadığı yenilgiye bağlı olarak dinci gericilik, ekonomik anlamda ise daha geri bir mevziye çekilmiş ve elindeki mevcudu korumak dışında herhangi bir gelişmenin içerisinde olamamıştır. Dinci gericiliğe bu noktada en büyük ekonomik darbe, vakıf gelirlerinin, çıkartılan yasalarla artık tarikatlar veya cemaatlara değil, doğrudan doğruya devlete aktarılmaya başlanmasıyla vurulmuştur. Tekke ve zaviyelerin kapatılması, bu darbenin mihenk taşı olmuştur.

2) 1950-1960 yılları arası dönemdeyse, Demokrat Parti uygulamalarına paralel olarak kabuğunu kıran dinci sermaye, büyük metropollerin dışında kalmaya özen göstererek, özellikle de Anadolu'da, yani cemaatleşme ve tarikatlaşmanın giderek ve yeniden hız kazandığı gözlerden biraz uzak bölgelerde, küçük ve orta ölçekli işletmeler kurmak yoluyla, traktör, gübre, lastik, beyaz eşya gibi ürünleri pazarlayan ve dağıtan acentaların, bayiliklerin ve kimi dağıtım şirketlerinin sahiplerinden oluşan bir grubun ana dokusunu oluşturduğu bir yapılanmayla yeniden ortaya çıkmıştır.

3) 1960 İhtilaliyle birlikte yeniden geri çekilme evresine geçen dinci sermaye, çok değil, birkaç yıl sonra yeniden ortaya çıkarak, artık dünya konjonktürüne uygun davranışlar sergileme çizgisinde yürümeye başlamış ve bu evresinde değişik bir karakteristik sergileyerek, uzun yıllar sürdürdüğü "perakendecilik" evresini geride bırakmaya başlayarak, gelişmesini daha da hızlandıracak bir yönetime "toptancılığa" yönelmeye başlamıştır.

4) 1980'li yılların ortalarına kadar uzanan yaklaşık 15 yıllık zaman dilimi içerisinde, mallarını artık Müslüman vatandaşlara satmaya ve böylece de değişik bir tüketici kesimi yaratmaya başlayan dinci sermaye, nispeten kalitesiz ama ucuz tüketim mallarını pazarlamak suretiyle gelişimini sürdürmüştür. Bu dönemde dinci sermayenin gündeme getirdiği değişik uygulamalar dikkat çekmeye başlamıştır. Sözelimi Ülker bisküvilerinin yenmesi için ünlü bir Nakşî Şeyh'inden fetvalar alınmış, dinci sermaye grubu içerisinde yer alan şirketler, İstanbul burjuvazisinin örgütlenmelerine benzer irili ufaklı kimi ticari birlikler kurma yoluna gitmeye başlamışlardır.

5) 1985 - 1997 yılları arasıdaysa dinci gericilik ve onun sermayesi, artık hammadde için uzak doğuya bile girmeye başlamış, Müsiad (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) türünden ticari birlikler kurma yoluna gitmiş, büyük burjuvazinin denetimindeki ulusal banka ve sermaye kuruluşlarından farklı olarak kendi finans kurumlarını kurmuş, sözüm ona "faizsiz" bankacılık sistemini sağlam ayaklar üzerine oturtmaya başlamış ve bu yolla, özellikle

Anadolu'da atıl bekleyen devasa birikimi kendisine doğru aktarmayı başarmıştır.

6) Bu dönemde ayrıca, giderek hızlanmaya başlayan “özelleştirme” furiasının ve belediyelerden nemalanmanın büyük etkisiyle ve de bunlardan daha önemli olarak Suudi sermayesinin “Rabıta” skandalıyla ortaya çıkan inanılmaz desteğiyle akıl almaz bir güce doğru hızla ilerlemesine devam eden dinci sermaye, süreç içerisinde artık “Anadolu Kaplanları” veya “Yeşil Sermaye” gibi nitelermelerle, Türkiye burjuvazisine bile kafa tutabilecek bir noktaya kadar gelebilmiştir.

7) Bu dönemde ortaya çıkan bir başka tarihsel olgu da, “Fethullah Gülen” meselesidir. İzmir Kestane Pazarı Camii imamlığından, son dönemdeki devasa bir sermaye toplamının bir numaralı organizatörü olma noktasına kadar uzanan garip, kimi zaman açıklanamayan ve bilinmeyen, tuhaf ve ilginç gelişme seyri izleyen Gülen olgusu, süreç içerisinde adeta, Türkiye'deki dinci sermayenin gelişim çizgisinin bireysel anlamdaki ifadesi olarak öne çıkıp billurlaşmıştır. Gülen olgusunun baş döndürücü gelişim çizgisi, dinci sermayenin akıl almaz gelişim çizgisiyle adeta özdeşleşmiştir.

8) Bu arada, özellikle 1950-1960 arası dönemde birçok tarikat erbabını bünyesinde toplamak suretiyle faaliyetlerine bu şekilde devam eden Diyanet İşleri Başkanlığı'nın her yıl bütçeden aldığı payın, örneğin sağlık ve eğitim bakanlıklarının bütçeden aldıkları paylardan daima fazla olmasının artık sıradan bir olay haline gelmiş olması ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı olan Türkiye Diyanet Vakfı (TDV)'nin başında bulunduğu şirketlerin sayısının artması bir başka önemli ayrıntı olarak gündeme oturmuştur. 1985-1997 yılları arasında ortaya çıkan Server Holding vakasıyla Muradiye Vakfı-Melih Gökçek ilişkileri dinci sermayenin nereden nereye gelmiş olduğu noktasında herkese çok önemli ipuçları sunmuştur.

9) 1997 28 Şubat'ıyla birlikte, tıpkı 1960 İhtilali sırasında yaşadığı geri çekilme evresine benzer bir süreci yaşamak durumunda kalan dinci sermaye, daha sonraki dönemdeyse, özellikle AKP iktidarı aracılığıyla artık bir patlama aşamasına gelmiş ve rotasını başından sonuna kadar emperyalizmin çizdiği gericileştirme operasyonunun ekonomik düzleminin pürüzsüz hale getirilmesi noktasında inanılmaz rahat bir sürece doğru evrilmiştir.

10) Bu durum aynı zamanda, Türkiye'deki dinci gericiliğin, siyasi ve sosyal örgütlenmesini artık tamamlama noktasına ulaşmış olmasının yanında, ekonomik olarak, aynı örgütlenmenin üçüncü ayağının da halledilme aşamasına gelmiş olmasından başka bir anlam taşımamaktadır.

BU YAZI İÇİN ÖZEL EK:

Kısaca, Fethullah Gülen:

- 1942 yılında Erzurum'un Pasinler ilçesi Korucuk Köyü'nde doğdu. İkisi kız sekiz çocuklu bir ailede büyüyen Gülen, küçük yaşlarda hafızlık eğitimi aldı.

Askerden önce Edirne'de imamlık yapan Gülen, 1966'da İzmir'e vaiz hocası olarak tayin edildi. Gülen, bu sırada Ege Bölgesi'nde gezici vaizlik yaptı. 1971 askeri muhtırasında kovuşturma geçiren Gülen bir süre Manisa ve Balıkesir'de aynı görevini sürdürdü. Yeniden İzmir'deki görevine getirilen Gülen, 12 Eylül askeri darbesinde hakkında çıkarılan tutuklama kararı nedeniyle kayıplara karıştı. 1986 yılında DGM'nin hakkında verdiği takipsizlik kararının ardından Gülen ortaya çıktı ve fahri olarak çeşitli camilerde vaazlar vermeye devam etti. 1992'ye kadar vaazlarını sürdüren Gülen, Arapça ve Farsça biliyor. Çeşitli dergi ve gazetelerde makaleler yazan ve çok sayıda basılmış kitabı bulunan Gülen, hiç evlenmedi. (RADİKAL GAZETESİ)

Fethullah Gülen şirketlerinin listesi:

- Çağ Öğretim İşletmeleri AŞ, Feza Gazetecilik AŞ, Şelale AŞ, Eflak AŞ, Kazak Türk Liseleri Genel Müdürlüğü, Sebat AŞ, Silm AŞ, Taşkent Eğitim Şirketi, Serhat Eğitim Öğretim ve Sağlık Hizmetleri AŞ, Tolerans Vakfı, Ufuk Eğitim Vakfı, Toros Eğitim Hizmetleri Turizm ve Ticaret AŞ, Ertuğrul Gazi Eğitim Öğretim AŞ, Karaçay Çerkes Toros Eğitim Hiz. Tur. ve Tic. AŞ, Palandöken Eğitim Öğretim Hiz. AŞ, Dunae 94 Şti, Özel Burg AŞ, Dostluk Yurdu Derneği, International Hope Ltd. Company, Fezalar Eğitim Öğretim Ticaret Limited Şirketi, Çağlar Eğitim Mal. Ltd. Şti, Balkanlar Eğitim ve Kültür Vakfı, S.C. Lumina SA Şirketi, Gülistan Eğitim Yayın ve Ticaret Ltd. Şti, Sema Eğitim Öğretim İşletmeleri AŞ, Samanyolu AŞ, Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı, Yayasan Yenbu Indonesia Vakfı.

(ULUSAL KANAL.COM)

Fethullah Gülen ne kadar büyüklükte bir parasal toplama hükmediyor:

- Savcılığın teslim ettiği yeni belgeler arasında da Gülen cemaatinin mali yapısına dair bilgiler yer aldı ve cemaatin 25 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştığına vurgu yaptı. "Okullar, gazete, üniversite, sendikalar, televizyonlar. Bunların birbiriyle ne kadar bağlantılı olduğu tartışılıyor. İş yapma şeklinde hiçbir şeffaflık yok" diyen Savcılık, "Gülenin kendi açıklamaları da gösteriyor ki, kendisi felsefesini eğitim yoluyla yayan bir din adamıdır ama eğitimci değildir" dedi.

(Yeşil Kart talebine Amerikan Mahkemesinin verdiği karardan - ULUSAL KANAL.COM)

56 ülkedeki 500'e yakın okul, Gülen cemaatine ait

- Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla birlikte, bölgedeki otorite boşluğunu iyi değerlendiren 'Fethullahçılar', Türk cumhuriyetlerini kendileri için öncelikli hedef seçti. Bu ülkelerde istedikleri başarıya ulaşan cemaat, kendilerine ikinci hedef olarak Balkanlar'ı seçti. Sibirya'da bile okul açan cemaat Afrika, Amerika ve Asya'da en ücra ülkelerde dahi okullar açtı. 1998 yılı başı itibariyle, cemaatin denetiminde 56 ülkede yaklaşık 500 civarında okul bulunuyordu. Türkiye'de yedi tane üniversitesi bulunan cemaatin yurtdışında

da beş üniversitesi bulunuyor.

(ULUSAL KANAL.COM)

Gülen İmparatorluğunun en büyük kaynağı:

- Trilyonların döndüğü vakıf zincirinde Gülen tarikatına en büyük parasal desteği Türkiye geneline yayılan 300'e yakın yurt, işyeri, arsa, otel, lokanta ve işyerine sahip olan Akyazılı Vakfı sağlıyor. Akyazılı Vakfı'nın cemaat için önemini anlatmak için vakfın tarihi ile cemaatin tarihinin paralellik arzettiğini söylemek yetiyor. Akyazılı Orta ve Yüksek Eğitim Vakfı adını, kurucuları İzmirli Nef'i Akyazılı ve Zehra Akyazılımdan alıyor.

Adından da anlaşılacağı üzere amacı orta ve yükseköğrenim gören ya da görececek çocuk ve gençlere burs ve yardım sağlamak olarak özetlenebilecek vakıf, gün geçtikçe hem coğrafi açıdan, hem de sahip olduğu malvarlığı açısından hızla büyüyor. (RADİKAL)

Fethullah Gülen'e yakın işadamları ve şirketler:

- Asya Finans, Samanyolu TV, FEM Dershaneleri gibi büyük kuruluşların aralarında bulunduğu 56 kuruluş, 'Gülen'e birinci derecede yakın' olarak değerlendirilirken, İŞHAD üyesi işadamlarının sahip olduğu yüzlerce şirket de Gülen'e ikinci derecede yakın şirketler olarak sıralamadaki yerlerini alıyor.

Eğitim konusundaki yurtdışı faaliyetlerini daha çok Asya ülkelerine yönlendiren Fethullah Gülen, bu ülkelerde Gebze Araştırma ve Pazarlama A.Ş. ile Çalık Grubu ve Yengin Holding tarafından sürekli destekleniyor. Ekonomide önemli yerleri olan Faruk ve Selçuk Berksan, İhsan Kalkavan, Mehmet Emin Hasırcılar, Demir Ali Bayraktar ve Mehmet Şirin gibi isimler ise Fethullah Gülen'e yakın ünlü işadamları listesinde yer alıyor.

(ULUSAL KANAL-RADİKAL)

Yurtdışındaki Gülen okulları ve bir örnek olay:

- Rusya İç Güvenlik Örgütü FSB Başkanı Nikolay Patruşev, 17 Aralık 2002'de Türk basınında yer alan açıklamasında, gerçekleştirdikleri en başarılı etkinlikler arasında Türk casusların deşifre edilmesini de saydı. FSB Başkanı 2002 yılı etkinlik raporunda Fethullah Gülen okullarında çalışan öğretmenlerin casusluk faaliyetlerinin deşifre edildiğini belirtti. FSB Başkanı, açıklamasında, okulların sahibi konumundaki Tolerans, Serhat ve Ufuk vakıflarının isimlerini verdi.

Rusya'nın Başkürdistan Özerk Cumhuriyeti'nde Fethullah Gülen okullarındaki 10 öğretmen Haziran 2003'te sınır dışı edildi. Ayrıca Başkürdistan Milli Eğitim Bakanlığı'nın sınır dışı edilen öğretmenlerin görev yaptığı okulu kuran 'Serhat' vakfı ile tüm anlaşmalarını iptal ettiği de belirtildi. Bu olaydan sonra, Buryatya Cumhuriyeti'nde de, Fethullah Gülen okulu hakkında soruşturma başlatıldı.

Milliyet gazetesi Moskova muhabiri Cenk Başlamış, 7 Eylül 2003 tarihli

haberinde, Rusya'da Fethullah Gülen okullarının temsilcisi konumundaki Tolerans Vakfı Başkanı Mustafa Kemal Şirin'in sınır dışı edildiğini duyurdu. Tolerans Vakfı Başkanı Şirin, Rusya'nın Türk okullarıyla bağlantılı olarak şimdiye kadar sınır dışı ettiği en üst düzeydeki temsilci."

Yine aynı haberde Rusya Federal Güvenlik Servisi FSB'nin Başkanı Nikolay Patrusev'in yaptığı açıklamanın ardından, Rusya Eğitim Bakanlığı'nın Fethullah Gülen okullarına karşı kapsamlı bir soruşturma başlattığı belirtiliyor. Bu çerçevede Rusya'nın değişik bölgelerinde 10'a yakın okul kapatılırken, 50'den fazla Türk vatandaşı sınır dışı edildi.

(AYDINLIK 5 EYLÜL 2004)

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

Lumina'nın Fettullah Gülen

İçeriği Yazan: Seyyaf Yıldız(Doğrulanmamış) Zaman: Paz, 25/09/2011 - 12:45

Lumina'nın Fettullah Gülen Cemaati'ne ait olduğu herkesçe biliniyor. Bir CHP'li Belediye Başkanı gidip de neden bu cemaatin okulları ziyaret ediyor acaba? Çöp İhalesi Soruşturması sonuçlarıyla bir bağı yok elbet. Cemaatin yaptıklarını takdir etmek için olsa gerek. Allah onları ve onları takdir etmek için ülke ülke dolaşanları başımızdan eksik etmesin.

- [Eko-Politik](#) [2]
- [İç Siyasa](#) [3]

Kaynak URL (20/05/2024 - 18:42 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/okur-makale/turkiyede-dincilik-ve-dinci-sermaye>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/maviizmir>

[2] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>

[3] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>